

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyittdér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

A szabadság ünnepén.

Csongrád, 1901 márczius 17.

Mi volt a magyar félszáz évvel ezelőtt — hogy országos ünneppé lett az 1848-iki márcziusi napok vívmányainak emlékezete!

Az a 12 pont, amely a sajtószabadságot, a törvény előtti egyenlőség elvét követelte és április 11-én törvénybe iktatta — milyen hatalmas méretű utnak jelzője gyanánt hirdeti a történelemnek: hogy a magyar társadalom óriási haladást tett! Ugy van. Hanem az idő, a kor szelleme sokkal rohamosabb léptekkel túlhaladta azokat a korlátokat, amelyekkel a magyar faj boldogulását remélték állandósítani jövőnk számára a lelkesebb hazafiak.

Akkor országos öröm hevíté a hazafiak szívét, mert szabaddá lett a törvény előtt, minden lakosa a hazának.

Ma már ahány nyelvű és vallású, annyi féle polgárságra és osztályra szakadt a magyarok társadalmá.

Ma már ahány forinttal többje vagy kevesebbje van valakinek, annyi rendet képez a szétagolt magyarság. S a föld hátán sehoh sinec olyan kasztszerű elkülönzése egy haza fiainak, mint épen az alföldön, ahol a gazda és munkás, az ur és a paraszt, a földmunkás és a mesterember külön-külön egymásban ellenségét látja. S valamennyien közös ellenségnek nézik a magyarság elő lelkiismeretét, szentesített törvényeit — s az ellen való harczot, tiszteletlenséget hazafiságnak tekintik. Mintha most is ott volnánk ahol ezelőtt száz évvel — a mikor a magyar idegen volt saját honában.

Ünnepeljük a szabadság feltámadásának emlékét — de lehetetlen elfordítani szemünket attól a látványtól, amelyet a való élet tár elénkbe, hirdetvén — hogy nem tartottunk lépést a korszellemével.

Az élet ma már a munkásokat, a polgárokat nem elégti a szabadságelvével. Belátta ezt a munkánszép is — a polgárság is: hogy vagyoni jólét nélkül a szabadság elve csak méreg csöppeket rejt az ipar, kereskedés számára gyógyír helyett.

Ez egyik tanulsága a huszadik századnak.

De nagyobb jelentősége is van a szabadon gondolkodók előtt, a szabadság százados küzdelmeinek.

Az tudniillik: hogy ma már kétségtelemné vált, miszerint csak erkölcsileg tiszta nép, tiszta lelkű ember lehet szabad és boldog, bármilyen szegény sorsra is legyen kárhóztatva: holott erkölcsileg súlyos bűnökkel terhelt lelkiismeretű tömeg — mindig rabja marad a félelemnek, a büntudatnak.

A huszadik század legnagyobb vívmányai közé azt számíthatják tehát, hogy végre a népszabadság valódi forrására reá talált. — Hogy a nép szívének, lelkének kiművelésénél, tisztításánál kezdi a népszabadság megvalósítását.

Az állampolgárok erkölcesit művelni oly szent kötelesség — hogy azt ezentűl nem szabad csak a papság kényére bízni, akik a bűnbocsánat elvével a népet rabba teszik.

Tisztább erkölcsöket a népnek — és akkor szabad lesz a nép lelke! Addig azonban, hiába ünnepelek a népszabadság elvét: rab-szolga marad a nép — — és csak a félelem, az éhség, a harag indulatai fogják lelkét vezetni, uralni — de nem a szabadság Istene.

Szabadság Istene! Téged csak a tiszta lelkűek, a boldogok látnak meg, bár a szegénység párnáira hajtsák fejüket; csak a bölcsök szeme képes tehozad felemelni tekintetét.

Mi csupán csak annyit tudunk hogy létezel. De ezt lelkünkől érezzük.

Mikor jön el a te országod?

Dr. Hollósy.

Emlékirat.

(Befejező közlemény)

Eleintén ugyan beelégelte annival, hogy ő az első ember Krisztus után, akit szörnyű módon tisztelnek Csongrádon. Majd látni fogjuk a nagy tiszteletet, ha Keviczky és mások nyílt leveleit fogjuk olvasni, amelyekhez hasonló számtalan iratott. Ugy tisztelik, hogy Keviczky a templomban pofozta fel, Szemes Antal és mások jól elverték: a mult nyáron a községi közgyűlésben és az utczán legazemberezték Horváth Mátyás és más képviselők többen, anélkül hogy makkanni mert volna! Igy pár hétig alázatosan, csendesesen viselte magát — a Krisztus után első ember, aki ma már ujra makula nélkül való Messiásnak képzele magát, akit tisztelni, szeretni, áldani és imádni kell — azzal bolondítván magát, hogy ő fogja a büntől megváltani egész Csongrád 23.000 lakosát, holott a szerencsétlen bűnösnek talán egymagának több bűn és gonosztett szárad a lelkén, mint a többi összes 23.000 lakosnak! A Magdicsné, az U jászsziné, a Lami Anna csecsemőjének árnyai sötét foltot képeznek a csongrádi örült pap lelkén.

És aztán ő sikkasztósága rá teszi a maga fejére Krisztus glóriáját is: Csongrád 23.000 lakosára pedig rásüti a rablóbanda és bűnbarlang lakóinak szegényen bélyegét. Igy ír önmagáról:

— «Mint Megváltó érkezett Hegyi ide. Ugy tisztelte őt mindenki, mint aki arra van hivatva, hogy *Csongrádot megszabadítsa a büntől, amit hosszú éveken át elkövetett, és azóta meggyőződött róla a nép hogy mint «Megváltóját» kell (!) őt szeretni s áldani a népnek.»*

Hogy örültsége beszámíthatlanná teszi szavait, ez a mondása is bizonyítja, mikor azt állítja, hogy ha ő nem lenne itt — nem volna már hova lépnie a népnek.

Azt írja ugyanis:

— «Hegyi Antalnak lehet köszönni, még azt is hogy ma még van annyi vagyona, *ahova léphet*; neki köszönheti, hogy nem volt kénytelen kezébe venni a koldús vagy vándorbotot, hogy más vidékre meneküljön az éhhalál elől, mert ha Hegyi Antal nincs, akkor már régen összeesett volna Csongrád népe a rabiga alatt s szarnok fosztogatók áldozataként kellett volna elpusztulnia.»

Bizony, bizony nem tudja már — mit beszél?

Sajnáljuk ezt a szerencsétlen elmebeteg embert! Aki 500 ftos temetésekkel harácsolja a lakosságot, aki elcsalt 12.000 ftos földet Csongrád szegényebb lakosaitól, aki megtagadta 1500 szegény putribeli lakosnak abbéli kérelmét, hogy ingyen telepet adjon a város közönsége nekik, sőt elakarta őket pusztítani a már kitelepített helyeikről, házaikból kikergetni, s épületeiket leromboltatni, aki kibújik minden közteher alól: de a haldoklók kezéből, az árvák szája elől kicikarja a vagyont, hogy azt elsikkasztassa: akit számtalanszor kellett megbüntetni azért, mert ahol földet szerzett alutakon a község kárával, ott a közdülő utakat is elszántja, úgy hogy nincs hova lépni a szegény munkásnak, földművesnek, amióta a sors átka ide hozta, s *ostoresapásai alatt összeroskad a szegény ajtatos nép*: hogy ha ez az ember tartja magát Csongrád olyan Megváltójának, mint aki nélkül összeesett volna Csongrád népe, s nem volna annyi vagyona sem a népnek, ahova lépjen: — akkor ez az ember a legveszedelmesebb örült, akinek szavam csak kacagni lehet: annál inkább mert a szegényen, egyszerűen élő hivataluoki kart, s az összes intelligenciát rablóbandának titulálja — a dusjövendelmű harácsoló.

Igy fakad ki a szegény hivataluoki kar ellen:

«És ő — Hegyi — egy maga küzd mint egy Messiás — ez ellen a rablóbanda ellen . . .»

Ime a bizonyosság, hogy örültsége már az örökös téboly áldozatává tette beteg lelkét, szörnyű hiúságát — bár kérkedő szavait a szegedi kir. törvényszék józan állításnak, igazságnak, sőt bizonyításnak vette!

* * *

Ám lássuk most mit irnak mások arról: hogy

1.

Ki az a Hegyi Antal?

«Alólírott az alább idézett levelet irtam és 2 tanu előtt leragasztva küldöttem el Hegyi Antal csongrádi róm. kath. plébános úrnak; «Főtisztelendő plébános úr! Én eddig ama boldog vagy nem tudom boldogtalan hitben voltam, hogy főtisztelendőséged igénytelenségemet sem névleg sem személyileg nem ismeri. Azonban ennek ellenkezőjéről — f. évi december hó 22-én az ellenem folytatólag vezetett fegyelmi vizsgálat alkalmával — nem gyenge argumentumok alapján kellet meggyőződnöm. Ugyanis: a vizsgálat folyamán Csemegi Antal főszolgabíró úr egy előterjesztést olvasott és mutatott fel előtttem Hegyi Antal és Sólhva Gyula aláírással ellátva, melyben a többek között a következők állítanak és hitelesen bizonyítatnak aláírók által ellenem: «Hogy én a vasárnapi iskolásokat harmadnap sem halgattam fel, hogy én velük tanítási idő alatt dolgoztatok, hogy én a tanulókat minduntalan ütöm-velem, s e miatt számos elmaradás, mulasztás történik, sőt több tanuló ez okból nem jön iskolába, mondván, hogy inkább a Tiszába ugrik, hogy én a tanulókat a nagyobbak által taníttatom, hogy én erkölestelen életet élek, hogy én a búcsú járást gúny és nevetség tárgyává teszem stb.» Mondanom sem kell, hogy ezek nagyon gyönyörű és épületes állapotok; azonban nem tartozik jelen soraim keretébe annak vitatása, hogy valók-e ez állítások vagy sem, de önkénytelenül merül fel az a kérdés, hogy honnan tudja és honnan tudhatja mindezeket főtisztelendőséged? Mikor főtisztelendő úr nálam soha nem járt sem én főtisztelendőségédnél, s ha jól emlékszem még nem is volt szerencsém főtisztelendő úrral beszélni, így már csak ebből is kifolyólag, de még hírből, hallás után ismerve főtisztelendő urat és ténykedését tekintve állását, hivatását; nem hiszem hogy főtisztelendőséged ily piszkos állításokat, melyeknél csak az lehet piszkosabb és szemtelenebb a kizeteket feje bográcsában kifőzte és megfogalmazta — tudva és elgondolva azoknak célját és messzemenő következményeit, aláírjon. Mondom, nem hiszem és nem hiszem, hogy főtisztelendőséged kövessen el istenkáromlást, hogy ne mondjam istentagadást, tudva, ismerve tiz, illetőleg nyolczadik parancsolatát stb. S fentebb kifejezettek reményében vagyok főtisztelendő plébános úrnak kész szolgája: Zöld Antal népisk. tanító. Kelt Csongrádon, az úrnak 1887 karácsony hava 23-ik napján. Eddig a levél s noha azóta már több mint egy év telt el, gondolja valaki, hogy Hegyi Antal keresett — mint becsületes ember — törvényes elégtételt? Oh nem! sőt nem is haragudott, még talán inkább örült hogy, önismeretre vezettem?! Tehát tudjátok meg «a Krisztus drága vérével megváltott kedves hívek», hogy Hegyi Antal csongrádi róm. kath. plébános úr: **Szemtelen! Piszkos! Hamis tanú! Istenkáromló! ezt ő maga hullgatólag beösmerte!! Ez az ember Csongrádon legfőbb tiszteletreméltó egyéniség!?**

Ez a legfőbb ítélő bíró, kinek brutális viselkedése ellen nem talál fórumot senki: pedig neki is orra alatt van a szája mint a szegény ember malacjának!! Ha a paptól ki lelki orvosa a híveknek a jó erkölcsöt az egyenes lelkűséget, az Isten felelmet elképzeljük ugyan mi maradt ott? Feleljen meg erre Hegyi Antal. Kelt Csongrádon 1889 évi február 21-én Zöld Antal s. k. néptanító.

2.

Nyílt kérelem.

Főtiszt. Hegyi Antal plébános úrhoz! Főtisztelendő Plébános Úr! Folyó évi október hó 23-án délelőtt 1/4 9 órakor a templomban megöszült szegény atyám Keviczky György harangozó ellen, önnek elkövetett vérlázító tettét elfeledi a család, ha hogy ön atyámat, a tőle jogtalanul megfosztott harangozó szolgálatába vissza-

helyezi. Tehát ezennel ünnepélyesen felkérem önt, miszerint eme kérelmet sürgősen teljesíteni méltóztassék s merem hinni, hogy ön, mint pap és ember egyáltalán nem fog egy elagott szegény élte alkonyán lévő embert kenyerétől megfosztani, csupán azért, mert az ön által neki adott arczul ütésekért önnek kezeit meg nem csokolta és köszönetet nem mondott, **hanem az arczul ütésekét önnek nyomban az oltárnál visszaadta a hívek előtt.**

Hivatkozom Csongrád város jó katolikus lakosságára, s állíthatom, hogy azok közül egy sincs ki a város szerte «Gyuri bácsinak» tisztelt atyám józan magaviseletét, szolgálatában lelkiismeretes pontosságát és becsületességét kétségbe vonná. Ne felejtse főtisztelendő úr, hogy a paróchiális templom létesítése, tehát körülbelül 150 év óta mindig a családunkból voltak annak szolgálói, mert a templom kulcsai akkor azzal adattak át a legelső Keviczky harangozónak, hogy «Mindaddig viseli a te családod a szolgálatot, míg becsületben megmarad.» S atyám is már 40 év óta viseli azt s a lelkeskedő fő és nagyontisztelendő papság e hosszú idő alatt vele mindig meg volt elégedve s becsületben tartá őt s fájdalom csupán ön emelé fel kezét ellene. Nem szabad önnek fegyelmen kívül hagyni, hogy az általa; *Tandari Mihályné, a kis Blázsik Mariska, Palásti Jáchimné, Pintér Gábor, saját testvére Hegyi István, özv. Migdics Gispárné, Kucséra Ferenczné, Lipovszki Andor, a tavalyi búcsúra jött több vidéki, elhunyt Szabó Mihály családja stb. ellen elkövetett felháborító, — botránys és vadálathoz is méltatlan tettei még maig is izgalomban tartják e város lakosságát.* Végre kijelentem, hogy azért intézem ez uton főtisztelendőségédhez kérelmemet, mert személyesen önhöz menni magamnak elég tanácsosnak nem gondoltam. A fiú beszél, kinek szent kötelessége — a vérgi sértett, bántalmakkal illetett, kenyerétől megfosztott és a még hátralevő életére megkeserített atyjáért — minden kínálkozó eszközökkel mültsó bosszut állani!?! Kelt Csongrádon 1888 október 23-án Keviczky Sándor.

3.

Csongrádon 1900 évi július hó 12-én tartott községi képviselő gyűlésen 232/1900 kgy. sz. alatt határozatba ment:

«Csongrád község képviselőtestülete a Faragó Antal s társai községi képviselők által benyújtott önálló indítványt magáévá tévén, elhatározza, miszerint Hegyi Antal csongrádi róm. kath. plébánost a társadalmi jogrend feldúlása körül sajnosan tapasztalt magaviselete, a viszonyokkal elégedetlen elemeknek állandó izgatása, az egyházi s világi törvények teljes ignarálása, a kötött stóla illetményeknek szándékos felemelése, az egyházi ténykedések körül tapasztalt visszaélés s az egyházi kezszereknek illetéktelen való felhasználása, visszahelyezése alkalmából nyíltan fogadott jobbulást ígérének megszegése, a csongrádi hívek által tett alapítványok elsikkasztása, a vele hivatalos vagy lelki ügyekben érintkezőkkel szemben tanúsított durva bánásmódja, a temető helyekkel történt meg nem engedhető üzérkedése miatt, egy, a községi lakosokból is kiegészítendő tekintélyes küldöttség útján a váci egyházmegye méltóságos s főtisztelendő Püspökéhez benyújtandó panaszlevélben feljeleníti, s az előjáróság által megkészítendő panaszlevelet a róm. kath. egyházi s világi felsőbb hatóságokhoz és pedig az esztergomi primás ő Eminentijához, az ország összes róm. kath. püspökeihez, Gr. Károlyi Sándor úr ő Excellentiájához, mint kegyúrhoz, a magy. kir. belügyi s vallás-és közoktatásügyi miniszter urakhoz, Csongrád vármegye főispánjához, Csongrád vármegye közönségéhez, — Csongrád vármegye közigazgatási bizottságához, s végül az összes napilapok szerkesztőségéhez megküldi.»

Ezt a határozatot a vármegye II. fokúlag, közgyűlésében jóváhagyta és a m.

kir. belügyminiszter megsemmisítette a következő határozatból:

«Magy. kir. Belügyminiszter. 4357./IV—a szám, Csongrád vármegye közönségének Szentesen. A mult évi október hó 30-án a folytatva tartott bizottsági közgyűlésben 310 sz. a. hozott határozatát, melylyel Csongrád nagyközség képviselőtestületének abbeli megállapodását, melyszerint kimondatott, hogy a képviselőtestület a község nevében Hegyi Antal ottani róm. kath. plébános ellen, a határozatban felsorolt visszaélések miatt az illetékes egyházmegyei főhatóság és egyéb hatóságok előtt panaszt emel, s a panaszlevelet az összes napilapok szerkesztőségeinek is megküldi, helyben hagyta — Hegyi Antal csongrádi plébános, továbbá ifj. Szabados József csongrádi lakos részéről közbetett felelbezés folytán felülvizsgálván — azt megváltoztatom s a képviselőtestületi határozatot megsemmisítem.

Indokok:

Mert a községi határozatban tárgyalt panaszok és vádak a róm. kath. plébános és az ő lelkipásztorokodása alá tartozó róm. kath. hítközség és ennek tagjai, a róm. kath. hívek között viszonyra vonatkoznak, már pedig a községi képviselőtestület sem a róm. kath. hitközséget, sem a híveket nem képviseli (!), tehát nem is lehet illetékes arra, hogy ily ügyeket tárgyalásai körébe vonjon. Miről a vármegye közönségét, a folyó évi január hó 7-ikén 14.486 szám alatt kelt alispáni jelentés csatolmányainak visszaküldése mellett megfélemlő további eljárás végett értesítem. Budapesten, 1901 évi január hó 30-ikán. A miniszter helyett Széll s. k. államtitkár.

* * *

A belügyminiszter valószínűleg nem birt tudomással arról, hogy Csongrád község a szervezeti szabályrendelet I Rész 4 §-ának c) pontja értelmében «**gyakorolja a kegyuri jogot**» és fizeti évenként 3200 koronával. Valószínűleg arról sem birt tudomással, hogy Hegyi Antal csongrádi plébános tagja a képviselő testületnek is, nem csupán a római kath. statusnak — de arról mindenesetre elfeledkezett, hogy egy római kath. statusbeli egyénnel szemben a magyar állampolgárok legelső alkotmányos joga — a kérelmezés joga nincs hatályon kívül helyezve. Am, ha azt határozta volna a község — hogy vele nem tárgyal tovább, hogy őt törli a névsorból, hogy a közgyűlésekre meg se hívja: ilyen határozatot igenis joga lett volna a belügyminiszternek megsemmisíteni. De mikor elhatározza a község egy közveszélyes örült ellen — hogy csak kérelmezni fog: még ettől is eltiltja a belügyminiszter a magyar állam polgárait egy római kath. statusbeli emberrel szemben akit mi fizetünk — ehhez fogható jogsérelem a szabadelvűség történetében páratlanul áll Európában!

* * *

Annál meglepőbb ez a határozat, mert a Belügyminisztert is megfenyegette 1899-ben egy beadványában, tehát tapasztalhatta, hogy a jog, törvény és igazság korszakában épen az anarchia útjának engedett szabadfolyást.

A község ugyanis 1899 évben elhatározta, hogy az eddig 12 tanácsosi állást megszünteti, és csak négyet rendszeresít; miután az ügykezelést megakadályozza a sok felesleges állás, másrészt bizonyos költséget is megtakaríthatnak a megszüntetett állások díjaival. A II. fokú határozatot megfelelőbbé tegye, s a Belügyminiszter III. fokúlag is jóváhagyta a község eme határozatát.

Most mi történt?

Hegyi Antal a szegedi kir. törvényszék előtt azzal védekezett, hogy hallott-e a világ olyan esetet, mikor jogerős III. fokú határozatot valaki megfélemlített volna? S a közvádoló — rámondta: hogy — nem hallott soha ilyen esetet, mire Hegyi rámondta, hogy vele ilyen eset történt.

No hát, tudomására hozzuk a tek. kir. törvényszéknek, hogy épen Hegyi Antal vette gyakorlatba az ilyen kirohanásokat, s a jogerős III. fokú határozat ellen ugyanis a következő fenyegetést intézte a m. kir. Belügyminiszterhez ^{54-524/1899} sz. alatt:

— «Ugyanazért *tillako*zunk és *óvást* emelünk ezen sérelmes min. határozat ellen, s a haza színe előtt hévvel és férfias bátorsággal kijelentjük, hogy legvégső esetben, **ha épen ásóra, kapára, kaszára és vasvillára kell is kerülni**: annak végrehajtását minden erőnk-ből **megfoggjuk akadályozni** és csak véres tetemeinken keresztül juthat el a klikkuralom kítüzött céljaihoz — stb.»

Ime a B. T. K. 165 §-ba ütköző s a hatóság elleni erőszak büntetett *elkövető* Hegyi Antalt és társait, mikor a magyar király első hivatalnokát jogerős határozatainak végrehajtásában veszélyes fenyegetés által megakadályozza: még csak felelőségre sem vonta a belügyminiszter.

Ilyenek után mit szólnunk, kihez forduljunk jogvédelemért csongrádi polgárok, mikor azt látjuk, hogy itt az anarkhia büntetlen uralkodhat!

Csongrád közönsége Szentés város népével együtt elhagyatva áll az anarkhia két legveszedelmesebb demagógjával szemben.

A szegény felvidéki ruthének érdekében országos mozgalmat birt csinálni néhány lelkes honfű odaadó fáradozása, lankadást nem ismerő küzdelme. A szegény kárpátaljai népnek akadtak védelmezői. Annak idején Herrman Ottó egyedül szált sikra érettek, később Firczák Gyula püspök s Barta Ödön orsz. képviselő szavait már országos elismerés jutalmazta, mikor fel-emelték szavaikat a felvidéki ruthén nép érdekében . . .

És a mai magyar képviselőházban nem találkozunk egyetlen ember sem: akinek szíve a két magyar alföldi város népének esdeklő szavaira megmozdulna, és ügyüket, a magyarság ügyét védelmébe venné, oly szeretettel, olyan melegséggel, mint azt Csongrádvármegye nagyszívű főispánja cselekedte meg a sajtó terén? Vagy Magyarország képviselőházában — csak épen a magyar alföld népének ne lenne védője, ha már kérelmezési jogától is megfosztották?

UJDONSÁGOK.

— **Márczius 15-ének emlékünnepe.** Csongrád város közönsége a legutolsó közgyűlés határozata alapján ma tartja hivatalosan ünnepélyét. Dél előtt isteniszteletet délután a főtéren ünnepi szónoklatot, este pedig a polgári körben bankettet fog tartani.

— **Munkássegély pénztár.** A gazdasági munkáspénztárra vonatkozólag sokan abban a téves nézetben vannak, hogy csak akkor lesz a segély kiadva, ha a baleset munkaközben éri a munkást. Minthogy a törvény idevonatkozó szakasza épen ellenkezőleg azt mondja, hogy annak a rendes tagnak aki évenként 10 korona 20 fillért fizet, joga van a segélyre ha baleset éri — nem tesz különbséget hogy munka közben, vagy bárhol éri baleset: tehát 60 napon belül naponként 1 korona segélyt kap s ha baleset következtében meghal — egyszer-mindenkorra 400 korona segélyt kap hátramaradt családja. Azok akik évenként csak 5 korona 72 fillér tagsági díjat fizetnek, munkaképtelenség esetében csak felét kapják az említett díjaknak: baleset, balesetből keletkezett rokkantság, vagy balesetből keletkezett halál esetén azonban ők is a nyílt kapnak segély gyanánt, mint azok akik évente 10 korona 20 fillért fizetnek. Aki pedig évenként 2 koronát fizet mint rendkívüli tag, az balesetben, baleset miatt rokkantság és baleset miatt halál esetében szintén olyan segélyt kap, mint azok a rendes tagok, akik évente 10 korona 72 fillért fizetnek tagsági díjat — csupán a

10 évi tagság utáni munkaképtelenség esetében nem kapnak semmi nemű segélyt, holott a II. csoportbeli (az 5 korona 72 fillér tagsági díjat fizető rendes tagok) ilyen esetekben is élete fogytáig havi 10 korona segélyt, s ha ilyet nem kapott, úgy 65 éves korában 100 koronát s ezen-tul meg havonta is újra 10—10 korona segélyt kap. Arra nézve, hogy mily előnyös ez a munkás népre — csak azt emlíjük fel, hogy míg más életbiztosító társaságok tisztviselői magas fizetések mellett vezetik az ügyeket, és hosszú utánjárás mellett sokszor semmit sem kapnak a felek, mert a társaság megbukik — az országos munkássegélypénztárnál teljesen díjtalanul vezeti az állam a pénztár ügyeit — s balesetnél, munkaképtelenség, vagy halál esetén azonnal kiadja a segélyt, ami láthatólag nagyobb, mintha magán-társulatnál biztosítja magát bárki. Különben a munkások közt nagy érdeklődés tapasztalható a munkáspénztár iránt: csak az a baj, hogy a nép között egyesek hamis hírekkel agítálnak ellene.

— **Személyi hírek.** Darányi földmívelésügyi miniszter köszönetét és elismerését nyilvánította Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedőnek azon hazafias tevékenysége és közreműködéseért, melyet a párisi nemzetközi kiállítás magyar osztályán kifejtett ügybuzgó tevékenységeért az arany érdemkereszttel tüntette ki. A fiatal, alig 23 éves képzett és törekvő kereskedő valóban rászolgált a kitüntetésre, mert a kertészeti kiállítás rendezésében, — ami oly fényesen sikerült — nagy része volt. Szívvel gratulálunk az apának a fiához; mert a kitüntetés fényessége reasugárzik az apára is, mindkét fiát úgy nevelte, hogy ők is díszre fognak válni a hazai kereskedelemnek.

— **Hazafias ünnepek.** Tegnap Faragó György vendéglőjében rendezett egy nagyobb társaság sikerült estélyt a szabadság ünnepének alkalmából ma pedig a Magyar király és a központi szálló termeiben is rendeznek bankettek az iparosok és iparos ifjak.

— **Pályázat.** A csongrádi járási tanítóegyesület tagjai között a munkásságot fejleszteni óhajtván, a következő két pályamunkára hirdet pályázatot: 1. Mily pszichológiai és didaktikai szempontok legyenek irányadók egy jó népiskolai olvasóköny megválasztásánál, esetleg szerkesztésénél? 2. A szép érzék fejlesztése a népiskolában. Mindkét pályamunkára a pályadíj 20—20 korona. A pályázatban a csongrádi járási tanítóegyesületnek csak a Csongrádon működő tagjai vehetnek részt. A pályamunkák idegen kézzel írva jelíges levéllel ellátva a csongrádi járási tanítóegyesület elnökségéhez küldendő, f. évi május hó 18-ik napjáig küldendő be. A későbbben beérkezett pályamunkák figyelembe vételni nem fognak. Kelt Csongrádon, 1901. évi márczius hó 14-én. Blázsik Mihály s. k. elnök.

— **A kaszinó ünnepe.** Márczius 15-ének emléket a csongrádi kaszinó az idén is megünnepelte, híven eddigi kegyeletes szokásához. Bankettet rendezett, amelyen hatvanan vettek részt, akik között hölgyek is vettek részt. Nagyban emelte az ünnepély részét az a körülmény, hogy Dienes Mátion orsz. képviselő szintén megjelent a banketten, s tartalmas beszédben fejtegette az ünnep jelentőségét. Kivüle még Mátéffy Kálmán főszolgabíró, Eder János, lapunk szerkesztője és Sóhlya Gyula városi főjegyző mondtak még sikerült felköszöntőket.

— **Járványok.** A legutóbbi napokban a vörheny feltűnő módon kezdett terjedni,

amihez hozzájárult a hagymáz és ujjabban a fültömrigylob, mely utóbbi különösen a gyermekek közt lépett fel. A hatóság szigorú óvintézkedéseket tett, hogy elejét vegye a járványos betegség tovább terjedésének.

— **Nélkülözhetetlen háziszser** a Pserhofer J. féle vértisztító labdacok, melyek különösen nehéz emésztésnél és az ebből származó bajoknál felülmulhatatlan hatásúak.

— **E. K. E. rum.** A kitűnő hirnévnek örvendő budapesti Gottschlig Ágoston cs. és kir. udvari szállító cég engedélyt nyert az Erdélyi Kárpát-Egyesülettől, hogy «E. K. E. rum» elnevezéssel új rumot hozzon forgalomba. Ez a rum főképen a turisták részére készült a legfinomabb és a legegészségesebb terményekből. Kiválóságánál és páratlan jó zamatánál fogva azonban a családok is nagy mértékben használják és előbb-utóbb minden háztartásban nélkülözhetetlen ital lesz az izléses külső kiállításával is feltűnő «E. K. E. rum». Az E. K. E. rum gyártásánál a cég csakis azokat a terményeket szerzi be, külföldről, melyek nálunk nem kaphatók. Az E. K. E. rum tehát első sorban magyar gyártmány. A gyárban magyar munkások dolgoznak és a felszerelés is mind magyar iparos munkája. A ki tehát az «E. K. E. rum»-ot használja, egyrészt kitűnő és egészséges italt kap, másrészt támogatja azt a hazafias mozgalmat mely a magyar ipart óhajtja erőssé és életképessé tenni. Természetesen a Gottschlig Ágoston cég az E. K. E. hazafias és jótékony céljait is előmozdítja, midőn a jövedelemből 5%-ot juttat az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek.

— **Fertőző betegségek ellen** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a «Krisztály» Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás hirdetésére.

Felelős szerkesztő: **Eder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

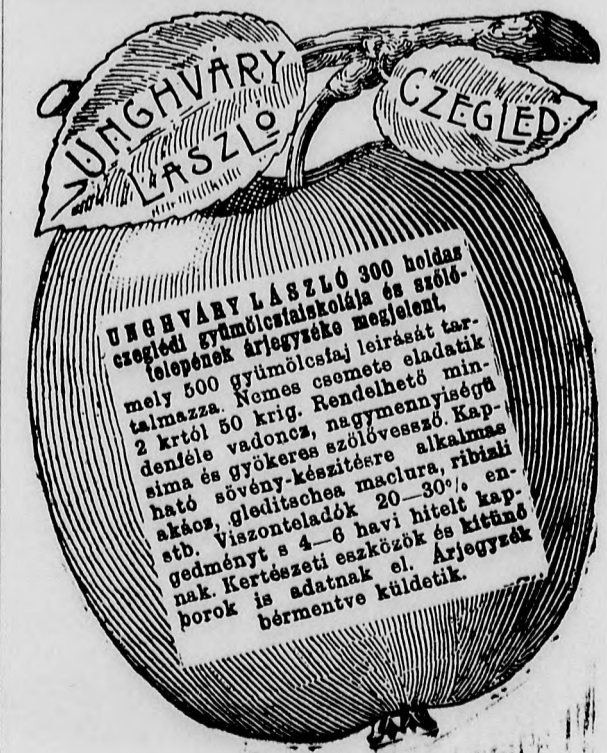
Köhögők és hurutos szenvedőknek a

— **Kaiser** —

mell-bonbon a legbiztosabb gyógyszer **2650** közzegjőzőleg elismert bizonyítvány

Egyedüli álló bizonyítéka a biztos segítségnek **köhögés, reketség, hurut és elnyálkásodásrol.** 1 csomag 20 és 40 fillérér kapható Csongrádon

Ungváry József
gyógyszerésznél

Figyelmeztetés! A híres MAUTHNER-féle MAGVAK
zaeszköbön
rajt áll a MAUTHNER-név.
A melyen nincs rajt, az

MAUTHNER
ÖDÖN
MAG-
KERESKEDÉS
BUDAPEST.

nem MAUTHNER-től való
és ha mint olyant ajánlják
tessék visszatartani!

Jobb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minőket

27 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN

Irodák és raktárak (VII. Rottenbiller-utca 33.
(Közúti villamos megállóhelye.)

Elárúsító (VI. Andrassy-ut 23.
helyiségek) (A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Patkányölő

(Felix Immisch Delics)

a legkitűnőbb szer patkányok és egerek gyors és biztos elpusztítására. Ártalmatlan emberek és házi állatokra. Kapható csomagban 1 korona 20 és 60 fillérért Ungváry József gyógyszerésznél helyben.

Házakra kisebb helyiségekben is a becsérték 60%-ig

5⁰/₀-os kölcsönt

eszközül 15-50 évig terjedhető visszafizetési feltételek mellett a

Jelzálogi kölcsönököt közvetítő iroda

(Budapest József-körút 21.)

Felvilágosítás díjtalanul. Ügyönkök kizárva. Válaszbélyeg melléklendő.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbajaiban!

Legjobbnek bizonyult HÁZISZER mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyors és biztosan megszünteti a gyomorbajt és p. étvágytalanságot, savanyu felbőgőst, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértelulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Kiváló fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyógyító s a hegedést elősegítő szer.

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, aóí mell gyuladásnál, tejrkedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgenyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, hóltetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Dr. Rósa-féle balzsam.

Prágai házikenőcs.

FRAGNER B. gyógyszerész-től PRÁGÁBAN 203—III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkent és egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messzeföldön híres bevált háziszser. I üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. Dobozban 35 kr-ával. Postán 6 krral drágább.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérije a prágai Fragner B. gyógyszerész-től és figyeljen arra, hogy a dr. Rósa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál s nekem bejelenti, jutalmat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak:

CSONGRÁDON: Vladár Sándor és Ungváry József gyógyszerész-től.

BUDAPESTEN: Török József gyógyszerész-től, Egger A. gyógyszerész-től.

Főraktár **B. FRAGNER** császári és kir. szállító Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag; Ecke der Spornergasse Nr. 203. e 30-29

MAK EGYETEM VEGETARIÁNUS INTÉZETE

KRISTÁLY

SZILVAKAGYFURDÓI
HEGYFORRAS
IGENTISZTA
BICARBONÁT

ASVANYVIZ

KAPHATÓ
FÜSZERKERESKEDESEKBE
VENDEGLÖKBE
ÉS MINDEN VÁSÁR
ETKEZŐ KÖCSIBEN.

Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legízletesebb és legolcsóbb ásványviz.

Kapható:

Minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Pserhofer J. VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI

Évtizedek óta el vannak terjedve az egész világon s kevés azon család, a hol ez a páratlan házi gyógyszer hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják, amelyek nehézségekhez vezetnek s dugulásnak következményei, mint pl. zavar az epekereskedésben, nájfájdalmak, szélbántalmak, köhögés, ar nyér stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak vértelulások esetében s az ebből származó labdacsokat nagy előnye, hogy szelíden hatnak, fájdalmat nem okoznak s így a leggyöngébb szervezettel bíró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

1 doboz, mely 15 labdacsoból áll 21 kr.
1 tegeres, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.
A pénz előzetes beküldése után bérmentve:

1 tegeres	1 frt 25 kr.
2 tegeres	2 frt 30 kr.
3 tegeres	3 frt 35 kr.
10 tegeres	9 frt 20 kr.

Használati utasítás mellékelve.

Egyedüli készítő és szétküldési főraktár:
Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 15.

Elterjedtségükön fogva a labdacsokat a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánoztatják, tehát mindenki csak Pserhofer-féle vértisztító labdacsokat kárjen, s csak azok valódiak, amelyek dobozainak fedelén piros színben „Pserhofer“ kézírása látható.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!